№ 80 (276) Ausgabe A.

HOMAN

Cena z pierasyłkaj i dastaŭkaj da chaty.
na 1 hod—10 m. 80 fen., na 1/2 hodu—5 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 2 m. 70 f., na 1 mies.—90 f.

Biełaruskaja Wilenskaja časopiś
wychodzić dwa razy ŭ tydzień: u aŭtorki i piatnicy.
Adres redakcyi: Wilnia, Wilenskaja 33.
Adres administracyi i ekspedycyi: M. Stefanskaja 23.

CANA ABWIESTAK.
Na 4-aj staranie za radok drobnymi litarami — 25 fen.; drobnyja abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci — 60 fen. za liniejku drobnym drukam.

№ 80 (276) Hod III. Wilnia. 11 kastryčnika 1918 h. Cana 10 fen. (5 kap.)

Telehramy.

10 kastryčnika.

Zachodni teatr.

Na froncie Kambre, San-Kanten worah pad wiečar stajaŭ na ŭschod ad linii Betry—Busini—Boen.

U Šampani francuzy i amerykancy iznoŭ pawiali koncentrowanuju ataku miž Argonami i chrybtom Orn. Jany adbity z ciažkimi škodami. Worah u dziorsia u Korne, ale byŭ adrazu wykinuty. Miž Maer i Maas worah wioŭ ataki prociŭ Somrans i Komoń. Paśla majnačnych baoŭ my utrymali abodwa miesty. Na ŭschodnim bierazie Maas usie ataki woraha adkinuty.

PARYŽ 8X. (Hawas) Parlament mieŭ siońnia pieršaje pasiadžeńnie paśla mirnaha pradłažeńnia centralnych dziaržaŭ. Z wielmi małymi wyniatkami ŭsie pramoŭcy kazali, što pierahawory datul niemahčymy, pakul worah nia daść peŭnaści ab swajej adkrytnaści i biazumoŭna nia zhodzicca na usie wymahańni Wilsona.

Klemanso kazaŭ, što byŭ na pasiadžeńni sajuźnikaŭ i wynies adtul pryjemnaje ŭražeńnie.

CIURYCH 9.X. Na apošnim pasiadžeńni nacyjanalnaha kongresu francuskich socyjalistaŭ Rafen—diu—Žan wykazaŭ, što treba zdawolicca aŭtonomijaj Elzas-Lotaryngii, što wyzwała zaŭziaty protest bolšaści. Burtomnil kazaŭ, što žychary Elzas-Lotaryngii, jakija pačuwajuć siabie francuzami mohuć być pierasielanymi ŭ Francyju. Heta wyzwała buru supiarečak.

BAZEL (Hawas) 9.X. Anhlicki ministar pracy Henderson wykazaŭ, što treba zamacawać mirnyja wymahańni sajuźnikaŭ. Paśla miru treba budzie pryniać Niamieččynu da sajuza narodaŭ, kali jana adkažacca ad militaryzmu i prymie demakratyčnyja paradki.

BERLIN. 10.X. Adkaz Wilsona dla niamieckaha druku nia jość niečakany. Nia treba być optymistam, ale adkaz Wilsona moža słužyć asnowaj dla zamireńnia i paśla dla miru.

Jenerał Ludendorf pryjechaŭ siudy dla učaścia ŭ pierahaworach uradu i parlamentu Konserwatary wymahajuć adrazu sklikać Rejchstag dla absudžańnia adkazu Wilsona.

Uradowy „N.D.A.Z.“ zajaŭlaje, što adkaz Niamieččyny Wilsonu, jaki jon sabie budzie, budzie mieć na ŭwazie tolki intaresy Niamieččyny i jaje budučyny.

«Vossische Zeitung» piša, što balej nielha było čakać.

«Vorwärts» piša, što perspektywy dla miru pamyslnyja, što świet pradstaŭlaje saboju chworaha, da jakoha zahladaje ŭ wakno sonca.

Wielmi prawaja «Kreuz Zeitung» piša: „heta pieršy raz, što mirnaje pradłažeńnie centralnych dziaržaŭ nie spatkała zusim poŭnaj admowy; ale nielha być wielmi optymistyčnym“.

Agrarnaja «Deutsche Tageszeitung» wykazuje, što warunki Wilsona dla zakłučeńnia zamireńnia zusim nia mohuć być pryniatymi.

«Lokal-Anzeiger» kaža, što niamiecki narod pawinien spakojna čakać pastanowy swajho ŭradu, ale być hatowym na ŭsio, kab abaranić čeść i budučynu Niamieččyny.

Klerykalnaja «Germania» kaža, što ŭžo pakazaŭsia zołak miru, ale ad dahaworki my wielmi daloka. „I ciapier jašče adzinaj zabiaspiekaj Niamieččyny jość jaje armija“.

BERLIN. 9.X. Pradstaŭnik Inflanckaha sejmu padaŭ reichskancleru prośbu, kab pakinuć niamieckaje wojska ŭ Inflantach da mira, u katoraj miž inšym kažycca: «u spaŭnieńni dapaŭniajučaje ŭmowy da braściejeskaha miru niamieckija wojski pačynajučy ad 22 wieraśnia pačali ačyščać pahraničny da Dryskaha pawietu Lepelski pawiet Witeb. hub. Niemcy padtrymowywali tam dobry paradak. Pačynajučy z hetaha dnia niaščasnaje nasialeńnie hetaha pawietu wydajecca na miłaść dzikich bandaŭ, jakija ŭraz ža napłyli z uschodnich ziamiel i pryłučyli da siabie istnujučyja padonki hramadzianstwa. Wašaj Wialikahercogskaj Wysokaści ja pieradaju ad imia inflanckaha nasialeńnia malbu, kab niamiecki ŭrad pakinuŭ okupacyjnaje wojska da miru ŭ pawietach Dźwinskim, Lucynskim i Astroŭskim. Našaja staronka, ŭ razie kali Niamieččyna admowicca ad swajej abarony, była-b addadziena na ruinu, na zładziejstwy takija samyja, jakija bandy balšawikoŭ užo parabili u susiednich ad nas miajscoch».

PARYŽ (Hawas) 8.X. Užo pa raniej ustanoŭlenaj umowie miž sajuźnikami Bajrut naznačajecca stalicaj syryjskaha ŭźbiarežža, što podčyniajecca Francyi. Kamisar budzie ŭpraŭlać miestam ad imieni Francyi.

ŠTOKHOLM (Reŭter) 9.X. Z Piециarburha nakazawajuć, što b. minister hienerał Trepow i načalnik palicyi ŭ Pieciarburzie rastrelen.

WARŠAWA. Minister-prezydent Kucharžewski admowiŭsia ŭtwaryć nowaje ministerstwa. Jon zajawiŭ ab niechacieńni ŭtwaryć naŭpierad ministerstwy.

BERLIN (W.T.B.). 9.X. Pieršy tydzień niepryjacielskich masawych šturmaŭ u Flandryi pakazaŭ peŭnuju ŭdaču niamieckich lotalnych sił. Pačynajučy z 25 wieraśnia da 5 kastryčnika našyja lotalniki ŭ Flandryi źbili 96 niepryjacielskich samalotaŭ i ŭtracili sami tolki 6.

Wilnia, 11 *kastryčnika 1918 h.*

Kali rasiejski narod śkinuŭ z siabie nadłamanaje wajnoj jarmo carskaha żdzieku, jamu zdawałasia, što jon, śkinuŭšy jarmo z swaich pleč, pawinien i moža dapamahčy inšym narodam aswabadzicca ud usiakaje kryŭdy i niesprawiadliwaści. Usie najlepšyja dumki najświatlejšych synoŭ rasiejskaha narodu, zdawałasia, znojduć spaŭnieńnie: zrobicca usio ab čym dumałasia; usie latucieńni stanuć žyćciom; bractwa, roŭnaść i swaboda zapanujuć na świecie.

Tak zdawałasia u pieršy „miadowy“ miesiac rewalucii, taki płodny wysokimi i dobrymi dumkami. Žyćcio wielmi chutka dawoli naśmiajałasia z hetych dumak, bo rasiejski narod nia tolki što niazdolny byŭ pakazać, jak treba budawać nowaje žyćcio, ale naadwarot, pakazaŭ, jak nia treba. Narod jašče nie daros da taho, kab utrymacca na hetakaj wyšyni, jamu haława zakruciłasia i jon zwaliŭsia ŭ samaje bałota, patraciŭšy i padaptaŭšy swaje najjaśniejšyja i najčyściejšyja dumki.

Ale nia ŭsim dumkam sudžana było zmarnawacca i zhinuć: druhija narody padchapili ich, kab u dobruju hadzinu wystawić ich na świet Božy.

Adnej z takich dumak jość prawa narodaŭ na samaaznačeńnie. Pieršaja ab im hołasna zahamaniła rasiejskaja demokratyja, kali, zaraz-ža paśla rewolucii, pasłała adozwu da usich wajujučych, što mir pawinien być zrobieny „biez aneksyj i kontrybucyj na asnowie samaaznačeńnia narodaŭ. Praŭda, taja samaja demakratyja nia wielmi była wialikim achwotnikam usiakich samaaznačeńniaŭ i sama pastawiła čorny kryžyk na swaich słowach. Samaaznačeńnie narodaŭ narabiła śmat homanu i tolki. Chutka ab im blizka što j zabylisia na šyrokim świecie, najchutčej tam u kaho z hetaha boku było niačystaje sumleńnie.

Ale dumka była sprawiadliwaja, i da jaje pryšłosia wiarnucca. Woś u apošni čas čujem, što, naprykład, Aŭstryja maje pierabudawacca na asnowie samaaznačeńnia narodaŭ. I ŭ druhich dziaržawach pačynajuć hawaryć ab hetym samym. Bo ciapieraka pačynajuć usie razumieć, što kali nia dać sprawiadliwaści narodam, to nijakaha miru na świecie i być nia moža, bo toj narod, što skryŭdžany i choča dabicca lepšaje doli, zaŭsiody budzie staracca škodzić swajmu worahu, budzie z im dužacca i nikoli nie ŭspakoicca. Taki narod budzie buntawacca i nahawarywać inšyja narody na wajnu prociŭ swajho woraha. A kali druhija narody spakojna mohuć bačyć niesprawiadliwaść, to, značyć, jany samyja mała stajać za sprawiadliwaść i samyja mohuć kryŭdzić i pryciskać inšy narod. Chto nia ŭstupajecca za prawa i sprawiadliwaść, toj sam prawa nie šanuje.

Dahetul tak jano i było. Kožyn narod mieŭ swajo prawa i zakony i ŭžywaŭ ich dla siabie. Ale pamiž narodami nia było nijakaje sprawiadliwaści, nijakaha prawa. Chto dužšy, toj lepšy. Na pieršym miejscy stajaŭ kułak. Usie narody „niedziaržaŭnyja“, što stracili swaju niezaležnaść, byli ŭ pałažeńni parabkoŭ u narodaŭ dziaržaŭnych, addajučy im pracu i zdolnaści. Nichto ich nie pytaŭsia, moža jany chacieli-b addzialicca i žyć asobna: nie — im ab hetym nawet dumać nielha było. Uspomnim choć by niaboščycu Rasieju — skolki pad jej narodaŭ pakutawała: niekatoryja wielmi bahatyja i kulturnyja, što pieršym ich žadańniem było stwaryć niezaležnuju dziaržawu i žyć swaim žyćciom. Ale ž nielha było wyrwacca z miadźwiedžych łapaŭ carskaje Rasiei. A wyrwaŭšysia z adnych łap wielmi lohka papaścisia u druhija, bo choć i jość niezaležnyja pamiž mienšymi narodami, ale kudy bolš z ich padbitych, paddanych.

Za hetyja narody i ichnuju ziamlu i bilisia dahetul dužejšyja narody: wiedama, kožny chacieŭ zahrabści ŭ swaje łapy jak najbolš. Kab nia hetaja nienasyčanaja prahawitaść wialikich narodaŭ (jak kažuć, imperyjalizm), to świet nia bačyŭ-by ciapier taho strašnaha widowišča suświetnaj wajny, jakoje my majem.

Wajna moram niaščaścia zatapiła ŭwieś świet, tak zmučyła usich, što ciapier chiba što niama bolšaha žadańnia ŭ ludziej za toje, kab tolki jana skončyłasia i nikoli bolš nie ŭzdymałasia.

Woś pačali hawaryć ab tym, što treba zrabić mocny sajuz narodaŭ (lihu), kab usie narody sprečki pamiž saboju adsyłali na pamižnarodny sud z wybarnych pradstaŭnikaŭ usich narodaŭ, pačali hawaryć, kab pamału razarużycca i ab tym hamaniać, kab dać wolu narodam. Kožyn narod skaža, čaho jon choča, jakich paradkaŭ dla siabie jon dabiwajecca.

Što pawinien adkazać biełarus? Čaho treba dla Biełarusi?

Biełaruś choča i pawinna być niezaležnaju. Jana ŭžo kolki raz heta cieraz swaich pradstaŭnikaŭ na ŭwieś świet abwieściła. Biełaruś padniałasia i ciapier ŭžo nie pierastanie ćwierdzić usim i ŭsiudy, što jana žywie, što jana pawinna mieć prawy nia horšyja za druhich, a pierš za ŭsio, što maje prawa na swajo.

A na što nam Niezaležnaja Biełaruś?

Pierš-na-pierš na toje, kab nas nie padzlorli na drobnyja šmatki našyja susiedzi.

A raździaliŭšy nas, jany nas adurać; nabuntujuć i ŭzdojmuć adnych na druhich — pačniecca razlićcio krywi pamiž rodnymi bratami, jak heta ŭžo było nia raz. Nie pawinna być siarod nas ani «ruskich» ani «polskich», bo ŭsie my dzieci adnaje baćkaŭščyny, usie my Biełarusy!

A kali my biełarusy, to treba, kab my i słužyli swajej baćkaŭščynie — Biełarusi: dawoli ŭžo nami nakidałasia ruka čužoha uradu pa čužoj staranie, dawoli my nawyciralisia čužych kutkoŭ i naabbiwalisia čužych parohaŭ— u tym časie, kali čužyncy adjadali-s na našym chlebam i našaj pracaj. A sami adjedališa dabra, nam tolki za heta ničoha nie dawali. Jany našym dabrom załacili (i ŭsio jašče chočać załacić) aŭtary Maskwy i Waršawy!

Ale-ž kab našaje dabro išło tolki na aŭtary choć sa'ie j nia našyja! Dzie tam. Kudy bolš našaha dabra prabułana u staličnych karčmach usia ho świetu. Za toje my biaz škoły, my biez nawuki. Jašče z nas śmiajucca, što my ciomnyja, durnyja.

Śmiajucca, bo-ž my, zapraŭdy, biez azykija. Biezjazykija tamu, što my, swajej mowy čurajučysia, nijakaje nia wiedajem i nikomu i ničoha skazać nia ŭmiejem i nia budziem umieć pakul śmieła pa swojemu, pabiełarusku, usiudy i z usim haworyć nie pačniom.

Dyk pieršym dziełam našym zbudawać Niezaležnuju Biełaruś, bo jana nam daść swaju mowu, swaje paradki, abaronić ad padziełu i bratniaha krywipralićcia, abaronić našaje bahaćcie ad marnawańnia, bo tolki jana moža nam dać nadzieju, kab hety „zapadny“ kraj padniaŭsia naraŭni z druhimi i pryłučyŭsia da sajuzu wolnych narodaŭ.

Čas wielmi ważny. Kab historyja nas nie paminuła, chaj kličam kožnaha biełarusa budzie: „Niachaj żywie Niezaležnaja Biełaruś!“

Padzieł Biełarusi.

U prošłym numary była sprawazdača s pajezdki biełaruskaj delehacii u Kijeŭ, byŭ i tekst pratestu praciŭ razdziełu Biełarusi:

Pratest hety datyča konkretnaha faktu—dadatkowaj umowy pamiž Niamieččynaj i Rasiejaj ab paŭnočna—uschodniaj častcy Biełarusi,

Kali-b heta datyčyła tolki hetych kolki pawietaŭ, to była-by kryŭda, ale nie takaja ŭžo wialikaja, ad katoraj Biełaruś mahła-by pamierci.

Treba hlanuć na sprawu hłybiej.

Što pradstaŭlaje ciapier, u hety moment Biełaruskaja terytoryja?

A woś što: 1) Wilenskaja i Hrodzienskaja huberni dałučany da Litwy; 2) Homelščyna i Pinščyna da Ukrainy; 3) Smalenščyna, čaść Witebščyny i čaść Mahiloŭščyny astajucca pad Rasiejaj; 4) čaść Witebščyny pad Łatwijaj; i 5) tolki Minščyna z niewialikimi častkami susiednich hubernij znachodzicca u centry biełaruskaha žyćcia, pad apiekaj Biełaruskich dzieržaŭnych ustanoŭ Biełaruskaj Rady i Sekretaryjatu.

Takim paradkam Biełaruś padzielena na 6 čaściej.

Nia treba być palitykam, kab razumieć, što tak padzieleny kraj nia moža normalna razwiwacca.

Nia moža jon žyć nia tolki swaim nacyjanalnym žyćciom, ale i ekanomična i palityčna padzieł taki heta zhuba dla usiaho kraju, dla usiaho narodu.

Jošć wiedama, što žwiaź Wilenščyny z Mienščynaj, Mahiloŭščyny z Witebščynaj i Hrodzienščynaj, Smalenščyny z Černihoŭščynaj i Minščynaj i, ahułam kažučy, žwiaź adnej častki Biełarusi s kožnaj druhoj takaja wialikaja, što biez značnaje škody dla kožnaj z ich jany padzieleny być nia mohuć.

Kožnamu zrazumiely toj strach biełarusaŭ pierad takim ćwiertawańniem kraju.

Kožny susied dobra wiedaje tuju škodu, jakuju jon robić biełaruskamu narodu adrywajučy ad jaho kawałak cieła, tolki swoj ŭłasny egoizm zmušaje susiedaŭ našych karystać z našaj palityčnaj słabaści, z našaha małoha nacyjanalnaha samapačućcia i jany achwotna iduć na pažywu.

Usie susiedzi jak hruhany zlacielisia i z wialikim apetytam hladziać na Biełaruś, smakujučy napierad kožny kusočak i uzirajucca tolki časam z zazdraściu adzin na druhoha, kab toj nie zališnie śmat adkusiŭ.

My Biełarusy pawinny cicha siadzieć i nie rypacca.

Usie sposaby baraćby z hetym hwałtam dla nas zakryty i nam astajecca tolki kryčać ab tej kryŭdzie, jakuju nad nami robiać.

Pry takich umowach i wystupiŭ naš sekretaryjat.

A my usie pawinny ŭ hetym wypadku padtrymać jaho chto čym i jak moža.

Ci zrobić pratest hety swaju rabotu ci nie—niama wiedama, ale ideja zachawańnia celnaści u nas uzraście jašče bolš, a susiedzi našy buduć wiedać, što kryŭdu my zapisali ŭ sercach našych i što my sočym za usim, što robicca z nami.

Jany buduć wiedać, što Biełarusy heta ŭžo nie takaja miartwieččyna, jak im zdajecca, i jak jany by chacieli, a moža nawat jany ŭspomniać pry hetym i prykazku: „da pary zban wadu nasić“.

K. D.

Hołas da duchawienstwa.

Wajna, wyzwaŭšy demoralizacyju narodaŭ, razam z hetym pryniasła žniwa dla roznych ciomnych asabistaściej, katoryja prysasaliś pijaŭkami da narodu i pjuć z jaho kroŭ.

Raniej my bačyli spekulantaŭ «šmuklaroŭ» na usich patrebach našaha žyćcia, ale ciapier my spatykajem nowy typ hetych panoŭ, ale krychu innoha kirunku: heta spekulanty na psychicy narodu, heta roznyja šarlatany-warażbity. I da wajny my ich spatykali, bo ciemra narodu zaŭsiody bywaje dobrym polem dla pracy hetych panoŭ. Ale raniej tolki ciomny narod da ich i ŭdawaŭsia. A ciapier nie adzin adwakat abo doktar moža pierajzdrawać ich klijentełi, pačynajučy ad pań šurščych ŭ jedwabach a kančajučy na sielaninie ŭ siermiazie—usio heta niasie padatak spekulantam na narodnaj ciomry.

A pany warażbity zacirajuć tolki ruki i kuplajuć sabie pryhožyja mebli a nawat i damy, i dabrabyt adnych wyzywaje zjaŭleńnie usio nowych i nowych šarlatanaŭ. Tež ŭ samaj Wilni ličba hetych synoŭ ciemry dachodzić da 100.

Ale hetamu čas užo pałažyć miažu, čas pačać zmahańnie z spekulantami na ciemry narodu, ale da hetaha treba, kab uzialisia za rabotu tyja, što majuć pawahu i pašanu narodu—heta duchawienstwa. Treba, kab našaje duchawienstwa paki uła urešci patryotyčnyja kazań i ab kaściołach, što niekališ paniwali ŭ Polščy, abo ab pa trebach «asiejskaha» narodu, ab jaho palityčnaj niadoli, bo hetym biełaruski narod nia cikawicca i jamu heta nie patrebna. Ale jon maje prawa wymahać, kab jaho z ambony učyli ŭ jaho rodnaj mowie, kab jon moh zrazumieć što dobraje, a što błahoje bo tolki tady jon moža pazbycca usich zababonaŭ.

Ale toje duchawienstwa, što zapraŭdy chača pracawać na Božaj niwie, pawinna ŭziać sprawu ŭ swaje ruki i zmahacca z narodnaj ciomrai.

Bo, zapraŭdy, dziŭna wyhladaje, kali ŭ sielanina što-kolwiečy ukraduć, a jon ciahniecca nia raz niekalki mil da... da warażbita. Ale, što haworyć ab sielanach, kali adna pani intelihentnaja pry zajawie ŭ palicji ab kražy, kazała, što maje padazreńnie na swaju pakajoŭku, bo tak kazaŭ warażbit.

Tak duchawienstwa maje prad saboj wialikuju rabotu, ale treba, kab jano, pakinuŭšy palityku, zapraŭdy, zachacieła ŭziać na siabie rolu tej lampy, što pawinna aświacić narodnuju ciemru.

I. Dobbnia.

Bolšawickija paradki.

Čaławiek, tolki što wiarnuŭšysia z balšawizyi, raskazwaie. —

Asabistaje biaspiečnaści nijakaje niama.

Usio znachodzicca wa ŭłaści «črezwyčkomaŭ» (črezwyčajnych kamitetaŭ pa baraćbie z kontrrewolucyjaj, sabotažam, i spekulacyjaj.)

Dawolia dnaho padazreńnia, kab čaławieka schapili i biaz usiaho rastralali.

Siarod sawieckaha uradu wialikaje białadździe: niama dnia, kab chto z kamisaraŭ nia ŭciok, schapiŭšy kazionnyja hrošy. Časami ŭdajecca im pierabracca za hranicu a časta ich łowiać i rastrelwajuć. U balšawickich hazetach poŭna abwiestak. «Uciok (nia dumajcie, što—koń abo sabaka) ... kamisar z kazionnymi hrašami. Usiaki, chto jaho ubačyć pawinien zławić i prywiaści ŭ najbližejšy črezwyčkom».

Darahoŭla niemahčymaja: pud žytniaje muki — 300 rb.

Prykładam kažučy, raschody družyny z čatyroch asob pry wyjaździe z bołšawizyi: damžikam za dastaŭku na stancyju—270 rub., miechanošam—pieraniaści rečy z furmankaŭ u wahon—120 rub.; kasiru, — kab pradaŭ bilet—80 rub; dochtaru — za recept na 100 hram spirytusu — 100 rubl.

Fabryki zakrywajucca, a tyja, što jašče iduć, ledź dyšuć. Usio ruinuecca i, zdajecca, zatrymajecca tolki tady, kali užo nia budzie čaho rujnawać i dzialić. I tym časam bałšawiki, widać, žywuć tym pierakonańniem i nadziejaj, što z «buržuja» možna mieć usio. Ničoha nia treba rabić, tolki dzierci «buržuja», bo na im siem skur. A ździeršy skury—masa budzie i t. d. Dobraja reč hety biedny „buržuj“ i madry toj, chto jaho wydumaŭ!

U Wilni i wakolicach

× **Papski Nuncyj u Wilni.** Na hetych dniach pryježdžaje siudy Papski Nuncyj kardynał Ratti. Jon prabudzie tut kolki dzion.

× **Dla emihrantaŭ** Niamiecki urad dawodzić da wiedama, što śmat ludziej zapisaŭšychsia na wyjezd u Rasieju u apošniuju minutu adkazywajucca jechać. Druhija, praŭda, wyježdžajuć, ale chutka wiertajucca nazad.

Dziela hetaha u bližejšy čas nia budzie transpartaŭ i niamieckaje upraŭleńnie nia budzie bolš adpraŭlać transportami emigrantoŭ u Rasieju. Zatoje budzie u chutkim časie adpraŭlen transport u Ukrainu. Heta budzie peŭnia apošniaja mažliwaść wyjechać u Ukrainu. Chto choča emihrawać niechaj chutčej zapisywajecca.

× **Rużaniec** (paciery) za mir pačynajecca 1-ha kastryčnika u kaściele św. Michała.

Bieraściejskaja Unija i Polšča.

I

(*histaryčny narys*).

Mitrapalitu Kijeŭskaha Oncyfara Dziewačku dobra rysuje list, što pisała da jaho ruskaja šlachta: „Wialikamu nieščaściu swajmu prasici musim... za wašaha pastyrstwa wsiwialikija ŭciśnieńni płača i skitajemsia jako aŭcy pastyra nieimuščyja; ač Wašu Miłaść staršaha swajho majem ale W. M. padwizacsia i pracy čynaści słowiesnych awiec od waŭkoŭ hulašych bronici, i ni ŭ čom światomu błahačeśtju ratunku dadawać nie račyš... Ino Waša Miłość budučy ŭ pawinnaści toj nie račyš ŭ takowych wialikich i gwałtoŭnych kryŭdach dbałym i potužnym byci, što iž takich bied nikoli nia bywała i ŭže bolšyja byci nia mohuć jako tyja, za pastyrstwa Wašaje Miłości dosyć usiaho złoha ŭ Zakonie našom stałasia, jako zhwałčeńnie światościej, światych tajn zamykańnie, zapiačatańnie cerkwi światych, zakazańnie zwanieńnia... a što jašče k tomu parubańnie krestoŭ światych, pabrańnie zwanoŭ da zamku i gwoli žydom. I ješčo W. M. listy swoi otwerenyja praciŭku Carkwy Božaje žydom na pomac daješ k paciesie im, a k bolšamu obalžeńniu zakonu našaha światoha i k žalu našamu. K' tamu jašče jakija dziejucca spustošeńnia Cerkwy Božaje?...

U manastyrach čestnych... ihumieny z žonami i dziaćmi žywuć i cerkwami władujut... I innych, i innych bied wialikich i niastrojeńnia množestwo, čaho z žalem našym na tot čas tak mnoha pisaci nia možem... Boha radi obačsia. Waša Miłaść... Žal nam dušy i sumieni Wašaja Miłaści... (hl. Акты Зап. Росс. t. 3 № 146).

Niama dziwa što pry takim mitrapalicie i druhija biskupy ničym nia rožnilisia ad swaich zahadčykaŭ. U wyžej kazanym liście šlachty ruskaj da mitrapalita dapuščaje i ciarpić na biskupstwach ludziej najniehadniejšych, katory žonami swaimi krom usiakaha stydu žywuć i dzieci płodziać».

Arcybiskup połacki Symon (ad 1538 h.) wiadomy byŭ jak światakupca, što pradaŭ za hrošy parafii klaštory. Wiadomaha nam biskupa Wałodzimirskaha Feodozaha Žaroŭskaha duchawienstwa winawaciła ŭ żdzierstwie, hrabiestwie i razboi.

Nia lepšym byŭ i jaho konkurent Jona Krasienski, biskup łucka-ostrogski. Usia jaha ŭwaha była źwiernuta na toje, kab carkoŭnymi majontkami zbahacić swaich siabroŭ.

Z hetaj metaj manachaŭ bazylijanskaha klaštaru ŭ Dubni razahnaŭ, klaštarny majontak zachapiŭ a nawiet carkwu z cennaściej ababraŭ. Bahaty klaštor Žydyčynski, što karol Stefan Batory naznačyŭ na rezydencyii i dažywoćcie hreckaha wyhnanca biskupa Feofana, z aružžam z synami swajmi napaŭ, kroŭ na światym miejscy praliŭ, biskupa staroha wyhnaŭ, klaštar ababraŭ. Na duchawienstwa wialikija padatki nakładaŭ. A kali duchawienstwa nie chacieła ich płacić, to cerkwy im zamykaŭ i nabaženstwa ŭ ich służyć nie pazwalaŭ. U samym Łucku było z hetaje pryčyny ŭ 1583 h. začyniena 9 cerkwaŭ.

Biskupy chołmskija, praciŭ najwyraźliwiejšych ustawaŭ carkoŭnych u stalicach swaich žywuć z žonkami i dziećmi i pazwalajuć duchoŭnym dwojčy žanatym spraŭlać światyja treby tak što narod pastrašaje, što piarojdzie, ŭ łacinstwa.

Najhoraj było na biskupstwie lwoŭskim, katoraje zajmaŭ Hedeon Bałaban. 30 hadoŭ jon im kirawaŭ i 30 hadoŭ ciahnułasia zhoršeńnie, ucisk, abdzirańnie carkwy i klaštaraŭ. Kali patryarcha i mitropalita kinuli na jaho praklaćcie, to jon z ich śmiajaŭsia i dalej rabiŭ swajo. Kali, nia hledziačy na światakustwa i żdzierstwa, nie chapaje jamu hrošy, jon zachapiŭ uwieś dabytak

× **«Litoŭski Bank»** Wilenskaje T-wa uzajemnaha kredytu pačało 3 kastryčnika swaju pracu pad firmaju «Litoŭski Bank u Wilni» na św. Jurskim prasp. 18.

× **Zdača humy.** Štadthaŭptmann apawiaščaje, što haspadary humowych koł zamiest kołaŭ mohuć dać druhuju dobruju humu i hetym asłabanić slabie ad rekwizycyi da 1 krasawika 1919 hodu. Chto nie dašć humy da 20 kastryčnika h. h., u taho buduć rekwizowany koły biez apłaty.

× **Temperatura.** Najwyšejšaja i najniżejšaja temperatura za apošnija dni była pawodłuh Celsija):

	najwyš.	najniž.
7—8	+ 14,4°	+ 6,2°
8—9	+ 14,5°	+ 3,0°
9—10	+ 14.9°	+ 10,8°

Z USIAHO KRAJU.

— —

MIENSK. Z 1 kastryčnika ŭ Miensku adčyniłasia katalickaja duchoŭnaja seminaryja.

Wialikuju padmohu dla seminaryi dała, jak zaŭsiody, hatowaja pamahčy katalickaj i biełaruskaj sprawie kniahinia M. Radziwiłowa.

U Mienskaj duchoŭnaj seminaryi budzie wykładacca biełaruskaja mowa, historyja i literatura. Hetak wychodzić, što mienskaja dyjecezyja jość pieršaja, ŭ katoraj zapraŭdy parupilisia ab rodnaj mowie našaha narodu.

Rektaram duchoŭnaj seminaryi naznačany ks. doktar Abrantowič, inspektaram ks. Lisoŭski, magistar teologji— abodwa ščyryja biełarusy.

Treba jašče zaŭważyć, što suwiaź ksiandzoŭ biełarusaŭ ličyć kala 200 členaŭ.

Rehistracyja wajennych škod.

U samym blizkim časie pačniecca u našym krai registracyja škod pryčynienych wajnoj. Ab dalejšym budzie asobnaje apawiaščeńnie.

HRODNIA. Ad paniadziełka 7 da čećwiera 10 tutaka wydawali na kartki pa 3 ruskich funty soli pa canie 20 fenigoŭ za funt.

Za wialikuju niečystatu u swaim salonie cyrulnik Stanisłaŭ Šoka Tatarskaja 3, aštrafowany.

U wieraśni Jankiel Łunieŭski pabiŭ Anielu Moščer za toje, što jana wyhnała z sadu swaich panoŭ jaho karowu. Mirawy sud zasudziŭ Łunieŭskaho na 300 marak.

HRODNIA. Na čarodnyja 6 kartačak na bulbu, budzie wydana 120 rusk. funtaŭ bulby.

Niejki Suchowlanski zasudžany na 2 miesiacy u turmu za sprobu wydać jamu za nahradu z konskaha łazaretu kania.

HRODNIA. 30 wieraśnia na adnym dwaru znojdzien furman z wozam nahružanym mukoj; konfiskowana 15 miachoŭ muki i 3 miachi otrubiej. Haspadar za addany pad sud.

BIEŁASTOK. Prykazam Štadthaŭptmana usie kramy pawinny začyniacca a 7 hadzinie a apteki a 9.

Usie promysłowyja predpryjemstwy, katoryja majuć swaje matory, pawinny spyniacca ad 3 hadziny da 11 nočy.

Heta miera wyzwana wialikaj patrebaj cywilnaha nasialeńnia, nia majučaho druhoha świetła, na elektryčastwo.

DŹWINSK. U byŭšym ruskim wajennym špitali ustrojeny łahier dla bieżancaŭ wiertajučychsia z Rasiei.

Na bierahu pieknaha woziera Šunija, siarod duża pryhożaha parku ustrojeny celny baračny horad, u katorym moża zmiościcca kala 300 ludziej.

Bieżancy ustraiwajucca u barakoch pawodle swajho socyalnaha pałažeńnia.

U wašaprudku mohuć adrazu pajści 500 čaławiek.

Asobny addzieł ustrojeny u łahiery dla chworych i epidemičnych, a tak sama radzilny pryjut.

Da łahiera iduć dźwie haliny žaleznaj darohi: adna wuzkakalejnaja — niamieckaja, druhaja šyrokaja—ruskaja.

ŚWISŁOČ. Na tuju staranu Prespy najdzien trup mužčyny kala 30 had. z rezanymi ranami na twary i wiaroŭkaj na šyi; pa usim prykmietam zabojstwo było zroblieno nie na tym miejscy, dzie byŭ znojdzieny trup.

SOPOĆKIN. Tut u dwoch wypadkach ustanoŭleny patajny uboj świniej. Miasa skanfiskawana Haspadarcoŭ sudziać.

NOWISTY. U nočy na 1 ho kastryčnika u Aleksandra Kaf ra ukrali 2-ch letniaha ryžaha kania.

SKARUPY. Złodziei ułamalisia u wialiki kuratnik i zarezali na miejscy mnoha ptušak.

SUWAŁKI. Prykazam ŭłaści nasialeńnie pawinna dawać uradu pa 0.3 kilohrama ad kožnaj awiečki pa canie 5 marak za kiło.

CEHALNY, (Skantwilskaha pawietu). Kolki razbojnikaŭ napali na sielanina Wiepiercinskaha, jaho pabili, a syna zastrelili. Jany ahrabili kwateru tak, što na zaŭtra nie było u što apranuć trup zabitaha. Siedstwa pakazało što da razbojnikoŭ naležyli i dwa chlapcy, katoryja niadaŭna uciakli ad swaich baćkoŭ.

WILIAMPOL (pad Koŭnaj). 4 ho kastryčnika a 12 had. u nočy niewiadomyja ludzi zamknuli klučom Julijana Tarasiewiča u jaho ŭłasnaj kwatery, ułamalisia u świnarnik, zarezali świniu i uciakli z miasam.

NIŽNIJA ŠANCY (pad Koŭnaj) Braty Piatroŭskija abakrali haspady-

Wajna ci Mir.

BERLIN. Rumynski ministr prezydent Margiłoman suliŭ centralnym dzieržawam neŭtralnaść i abaronu hranic za „niekatoryja kompensacyi". Widać hutarka idzie ab tych stratach, katoryja paniesła Rumynija pa Bieraściejskaj umowie. Reč idzie musić ab paŭdzionnaj Dobrudžy, katoruju sajužniki sulać Bouharyi..

Za hetu canu Rumynija hatowa stać u front proci Baŭharyi i Rasiei.

ROTTERDAM (W.T.B.). 8,X. Rejter pawiedamlaje, što niamieckaja mirnaje predłaženńie pieradadzeno u paniadziełak narančy Łansingu.

BERLIN (W.T.B). 8.X. «Homlibr» pawiedamlaje klič Klemanso: „Wajna idzie dalej." Hazety wyklučajuć mahčymaść jakoha niebudź upływu socyalistoŭ na front.

U Paryžu nie prydajuć nijakaha značeńnia kroku centralnych dzieržawaŭ.

ŽENIEWA (W.T.B.) 7.X. Nacyanalnaja Rada francuskaj socyalistyčnaj parcii adnahałosna pastanawiła žwiarnucca z manifestam da Wilsona, u katorym patrebuje, kab mirnaje predłaženńie centralnych dzieržawaŭ nie było adkinuto biez pierehaworaŭ.

PARYŽ (Hawas). Na nacyanalnym konhresie Košen zajawiŭ ab kaniečnaści paznajomleńnia hramadzianskaj dumki z žadańniami socyalistaŭ.

LONDON (Reŭter). Anhlicki druk jasna zajmaje zusim admoŭnuju pazycyju. Jany patrebujuć spačatku Belhiju i Franciju, a paśla pierehawory. Tak sama apłata Belhii i Francyi za wajennyja raschody „Iwenintelehraf" piša abytkujučysia: „Mir predłoženy, prezydentu Wilsonu. Ameryka nie pakaža miahkaści. Da pačatka konferencyi kožyn chto haworyć ad imieni Niamieččyny pawinien dać uračystuju zajawu, što prastupki Niamieččyny buduć papraŭleny i pryznacca što heta byli prastupki. Niamiecki narod pawinien być prymušany doŭhi čas płacić na adbudawańnie Francyi i Belhii." „Daily kronika" žadaje apryč taho z dzieńnia „usich polskich nacyi". „Daily Telehraf" zajaŭlaje: „prahrama bolšaści Rejchstagu jość wialikim prybliżeńniem da punktu hledzańnie sajuznikoŭ. U pytańniach ab Belhii, Baltyckich prawincyjach i mirnych umoŭ u Breście i Bukarešcie".

WAŠYNGTON. 8.X. (Reŭter). Statssekretar Lansing pasłaŭ šwajcarskamu pasłu notu, u jakoj miž inšym kaža: „Ja paćwierdžaju dastaču niamieckaha pradłaženńia ab zamireńni i miry. Pierš čym prezydent Wilson moža dać adkaz treba jasna pastawić, ci zhadžajecca niamiecki urad na warunki, što wystawiŭ amerykanski prezydent 8 studnia i paśla. Pamiž nami i Niamieččynaj mohuć wiascisia pierahawory nie ab samych punktach, ale ab wypaŭnieńni ich. Što datyčyć zamireńnia, to prezydent Wilson mohby pradłažyć pryniaćce jaho swaim sajužnikam tolki paśla zabawiazańnia centralnych dziaržaŭ usiudy wywiaści swajo wojska z zaniatych ziamiel".

LONDON. „Menčester Gardjan" wykazuje, što zamireńnie z niemcami mahčyma tolki paśla adchodu ich da swaich hranic i pryznańnia takim paradkam swajej nieŭdačy. „Dejli Njus" wykazuje, što mowa prynca Maksa Badenskaha jasnaja. Militaryzm i nawuka ab sile adkidajucca i takim sposabam meta sajužnikaŭ dasiahnuta.

Čerčyl wykazaŭ, što sprawiadliwyja damahańni sajužnikaŭ jašče nia zusim pryznajucca centralnymi dziaržawami, dziela hetaha jon jašče nia wieryć u chutki mir.

Spaŭniaĺny kamitet sajuzu anhlickich rabotnikaŭ pryniaŭ rezolucyju u katoraj kaža ab złośnaj majnočnaści niamieckaha mirnaha pradłaženńia. Wiašci pierahawory ab miry možna tolki pry tych warunkach jakija nałažany na Baŭharyju.

PARYŽ. Francuski druk wykazuje, što likwidacyja elzas-lotarynskaha pytańnia pawodłuh dumki Niamieččyny niemahčyma.

Uradowyja koły zajaŭlajuć, što uwieś moralny adkaz za škody u paŭnočnaj Francyi padaje na Niamieččynu. Ab adpłacie hetych škod Maks Badenski ničoha nie skazaŭ.

Francuski uradowy druk wykazuje, što wajna pawinna ciahnucca da akančalnaj i poŭnai pieramohi.

WAŠYNGTON. 8.X. (Reŭter). Uradowa adkazujecca, što aŭstryjackaje mirnaje pradłaženńie ciapier nia budzie dadziena.

---

unijoŭskaha kłaštora, carkoŭnyja rečy pradaje žydom, a manachaŭ u ziależzi dziaržaŭ u adnym z swaich dwaroŭ.

Hetak wyhladała prawasłaŭnaja Carkwa da pačatku unii.

U takich warunkach ničoha dziŭnoha niama, što u pradstaŭnikaŭ prawosłaŭnaj Cerkwi pajawiliś dumki ab reformach a nawat ab Unji a adnym z samych horačych ich prychilnikaŭ byŭ kniaź Konstantyn Ostrožski.

U miesiacy studni 1593 h. pamior wołodzimirski biskup Melеci Chrebtowič, čaławiek bezwolny i maładbały pastyr. Z hetaj śmierci karystaje kn. Ostrožski, kab pasadzić na asieracielaj biskupskaj stalicy swajho pryjaciela bierešskaha starastu, Adama Pacieja, katory jak raz u hetym časie aŭdawieŭ. Kniaź, jak tolki pačuŭ ab śmierci Chrebtowiča, zaraz pajechaŭ asabista da starasty, kab jaho praz luboŭ da Cerkwi, tak ubohaj ŭ dobrych pastyraŭ i praz pryjaźń da siabie uprasić ab stupleńnie ŭ stan duchoŭny i pryniaćci stanowišča biskupa Wołodzimirskaha. Atrymaŭšy zhodu starasty prasiŭ karala ab naznačeńni Pacieja. Naznačeńnie karala dastać było nia trudna dla čaławieka majučaha zasłuhi prad Baćkaŭščynaj i wiadomaha karalu jak prychilnika Unii i dziela hetaha ŭ marcy. h. h. atrymaŭ Pociej karaleŭski dyplom ab naznačeńni i byŭ wyzwany mitrapalita dla konsekracyi. Paciej pastryhsia ŭ manachi pad imieniem Hipacija i byŭ konsekrowany na biskupa. Ale raniej, čym pahaworym ab sprobach reformy, žwiernieım uwahu na historyčnyja adnosiny Ruskaj Carkwy da Unii. Unija na Ruskim hruncie nia była čymś nowym. Ruś, jak i bolšaja čaść usich sławianskich narodaŭ pryniała ŭ kancy X wieku chryścijanstwa ad hrekaŭ. Razam z chrestam uwajšli na Ruś hrecki abrad u słužbie Božaj i hierarchičnaja zaležnaść ad Carhradu. Hetaja zaležnaść mieła swaje błahija starony, dziela taho, što budučy zwiazanaj z patryarcham carhradzkim, jana prymusiła Ruś pieražywać ŭsie siaredzinnyja nieparadki, moralny upadak, a što horšaje,—adščapienstwa, u katoraje papaŭ Carhradu pałowie XI wieku.

Ale ŭ časie, kali Ruś za prawodam Władzimira Wialikaha pryniała chryścijanstwa, h. zn. ŭ X wieku Carhrad, razam z druhimi Uschodnimi Cerkwami pryznawali ŭ Biskupie rymskim Haławu ŭsiaho Kaścioła. Značyć Carkwa Ruskaja była stworena na fundamenci jednaści i zwiazi z Rymam. Jednaść hetaja pratrywała i adščapienstwa wyzwanaje praz patryarcha Michała Kerularyuša (ŭ 1054 h.) h. zn. aż da XI wieku. Pamima schizmy Kerularyŭša episkapat ruski praz niekalki dziesiatkaŭ hadoŭ jašče zastawaŭsia ŭ jednaści wiery i duchoŭnai łučnaści z Rymam. Ale mała pamału, dziakujučy ŭpływam hreckaj Carkwy i pamima taho što namieśniki Kerularyuša patryarchi carhradskije trywajuć u swaim adščapienstwi ad Kaścioła, ruski episkapat nia zrywaje z im zwiazi hierarchičnaj, schyzma zaražaje ŭsio bolej dy bolej Ruskuju Carkwu i užo ŭ pačatku XII stalećcia raździeł my bačym jaskrawa widočnym i razdzieł hety abo schyzma trywaje da pałowy XV wieku h. zn. do Florencijskaha soboru (ŭ 1439 h. Charakterystyčna toje što miž Ruskaj Carkwoj nia było i formalnaha razrywu z Rymam.

W. kniazi litoŭskija, jak pahani aż da Władysława Jahajły mała cikawilisia tym ci Rusiny spryjajuć Unii ci schizmie. Z ustupleńniem na polski pasad Władysława Jahajły z pryčyn palityčnych byli sproby padniać sprawu zhody abodwuch Carkwiej, nawat u hetaj sprawie Jahajła pisaŭ da Carhradzkaha patryarcha namaŭlajučy da zhody z Rymam, jak heta bačym z atkazu patryarcha da karala i da kijeŭskaha mitrapality Kipryjana ŭ 1397 h. ŭ katorym kaža «što patryarch wielmi Unii z Rymam žadaje i achwotna da jaje ruku pryłožyć, ale što čas wajenny staić na piaraškodzie sazywu Soboru biaz katoraha heta sprawa nia moža być ułožena"...

(Dalej budzie).

n'u čajnaj «Hell» i uciakli z adziežaj z jaje kwatery. Palicija pačała traści kwateru br. Piatroŭskich i znajšła ukradzienyja rečy.

BIEŁASTOK. Na Lipowaj wulicy złodziei ukrali z adnaje kwatery partfel z 3000 marak, 500 ruskimi rublami, załatym damskim hadzinnikam z łancužkom.

U nočy z 30 wieraśnia na 1-ho kastryčnika na Mała-Sielskaj wul. złodziei wyłamali chleŭ i ukrali 8 hadoŭ karowu z žoŭtymi plamami i złamanym rocham.

ARMIANY (Maleckaha paw.) Pierad akružnym Wilensk. sudom stajali ziemlarob J. Kirkis i jaho žonka Alena pad abwinawačeńniem zabojstwa swajej ułasnaj siastry i šwagierki. Kolki dzion pierad Trojcaj zabitaja Tafila Kirkis, žyŭšaja kala 4 ch hadoŭ sa swaim bratam, ščezła z chaty. Kolki tydniaŭ paźniej znajšli jaje trup na 2 kilometry adhetul sa znakami ad siakiery i pryznakami udušeńnia.

Muž i žonka Kirkisy zaŭsiody padtrymliwaŭšyja duža drennyja adnosiny z zabitaj, padpali pad padazreńnia. Pierad sudom Jazepu Kirkisu udałosia dakazać, što jon byŭ u časie zabojstwa upročkach i jaho pryšłosia apraŭdać. Alena Kirkiš pryznałasia, što dała siakieru kamuści druhomu, kab zabić šwagierku. Jaje zasudzili za supolnaść u zabojstwie na 12 hadoŭ katarhi.

Z Finlandyi.

ŠTOKHOLM. 7. Oficioz «Hufwud Dagblatt» piša: «pry jakim chočučy kancy wajny Niamieččyna astaniecca u budučynie samaj silnaj dziaržawaj u Bałtyckim mory. Demokratyzacyja niamieckaha uradu saŭsim nie zmieniaje bliskich znosin pamiž Finlandyjaj i Niamieččynaj. Niamieččyna zaintere-awana u ekanamičnaj i palityčnaj niezaležnaści silnaj Finlandyii i Finlandyja ličyć na padtrymańnie Niamieččyny procíŭ nie pradwidzienaj rasiejskaj palityki.

Ukraina.

KIJEŬ. 6.X. Učora było uračystaje atkryćcie pieršaha Ukrainskaha uniwersytetu.

Z Polščy.

WARŠAWA. (W.T.B.) 7.X. Niamiecki kancler pasłaŭ kniaziu Radziwiłu telehramu, u katoraj pamiž inšym hawora: „Ja maju ćwiorduju pastanowu rehulawać adnosiny pamiž Niamieččynaj i Polščaj u duchu ŭzajemnych interesaŭ i jak maha chutčej zwolnić reštu okupacyi“.

BERLIN. Uradowy «Nard-Deutsche Allgemeine Zeitung» pawiedamlaje, što dumka, byccam kancler u swajej telehramie da kniazia Radziwiłła abiecaŭ adrazu zniać okupacyju ŭ Polščy, abmyłkowaja. Jon tolki abiacaje žmiahčyć niekatoryja niepryjemnyja skutki okupacyi.

WARŠAWA 7.X. (W.T.B.), proklamacyja polskaj Regencyjnaj Rady pryzywaje polski narod da stwareńnia jadynaj, niepadzielnaj Polščy z usich polskich ziamiel z wychadam da mora. Treba damahacca palityčnaj, ekonomičnaj, terytoryjalnaj niedakranaści, zabiaspiečanaj mižnarodnymi umowami. Dla asiahnieńnia hetaj mety Regencyjnaja Rada pradłahaje raspuścić Dziaržaŭnuju Radu, stwaryć urad z pradstaŭnikaŭ usich słajoŭ i usich partyj narodu, wydać wybarny statut na šyrokaj demakratyčnaj padstawie, sklikać adrazu sejm i pieradać jamu dalejšuju orhanizacyju dziaržaŭnaje ŭłady.

WARŠAWA. Ma Chłodnaj wul. zabity čynoŭnik Teodor Cychlinski. Načalnik palicyi naznačyŭ 20.000 mar. za zatrymańnie zabojcy.

Z usiaho świetu.

BERLIN. (W.T.B.). Ministram imperskaha fłota naznačany wice-admirał fon Mann. Ministr jeminnych spraŭ padaŭ u adstaŭku.

Minister unutrenych spraŭ addaŭ prykaz kab wiadomaja mowa prynca Maksa Badenskaha byla wywieśana u waŭsich wałaścioch i parachwijach.

BERLIN. (W.T.B.). Wajenny ministar, jenerał fon-Štejn, padaŭ. Udstaŭku. Na jaho miejsca ministram naznačany jenerał Šejch. Načalnik patajnaha imperatarskaha gabinetu wyjšaŭ u adstaŭku. Namieśnik Elzas-Lotaryngii fon-Dalwic pajechaŭ u Berlin. Dziela taho što jon praciŭnik aŭtonomii Elzasa, to, widać, jon wyjdzie u adstaŭku.

BERLIN. „Germania“ pawiedamlaje, što štats-sekretarom unutranych spraŭ budzie deputat Trymborn.

SOFIJA 5.X. (B.T.A.)· Oficioz „Proporec“ danosić ab abawiazku Baŭharyi ačyścić usie ziemli Hrecii i Serbii, zaniatyja Baŭharami u časie wajny

Baŭharyja abiecuje, što usio niamieckaje i aŭstryjackaje wojska ačyścić Baŭharyju u 4 tydni.

KABURG. 7.X. Siudy pryjechaŭ Ferdynand Koburgski, byŭšy Baŭharski karol, sa swaim synam i družynaj dziela pastajannaha žyćcia.

BERLIN. 9X. Usiaho nal'čajecca da 8 kastryčnika 17 zdareńniaŭ azyjackaje chalery, z ich 13 śmiarotnych.

TELEHRAMY.

Niamieckija apawiaščeńni

.8X. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha: Na poŭnač ad Skarb anhlijcy paśla zaŭziataha ahniu atakawali na abapał Pi.

U Newerej jany uwarwalisia. U inšych miejscoch jany atkinuty.

Front hienerał-an-šefa f. Ben'a: Na poŭnač ad Sankanten anhlijcy i francuzy pradaŭžali swaje silnyja šturmy Na poŭnač ad Monbrohen adbity 5 razoŭ ataki woraha. Dalej na poŭdzień warožy šturm złamaŭsia pad našym ahniom. Pry Siekhaar paśla upornaha boju my abaranili swaje pazycyi. Na wyšynie Tlua atakaj i kontratakaj my atkinuli warožy šturm.

Front Niamieckaha Naślednika: Styčki miž Ajjet i Eń. Miž Bazankur i Sel worah atakawaŭ wialikimi siłami, ale byŭ adbity. My uziali šturmam Sentecjen, ale kontratakaj byli wykinuty. Abapał Eń adbity zaŭziatyja ataki woraha.

Front Galwica: Paśla samaha silnaha ahnia amerykancy pradaŭžali šturm abapał Er. Na zachod la bierahu Er, šturmy złamalisia na poŭdzień ad Šatel. Z wyšyni na poŭnač ad Šatel, katoru uziaŭ worah, my jaho wykinuli kontratakaj.

Na uschod ad Er warožyja šturmy złamalisia užo pad našym harmatnim ahniom. Pad wiečar worah pačaŭ uznoŭ swaje šturmy abapał darohi i Sampani na Romań. Paśla upornaha boju my jaho atkinuli.

9 X Zachodni teatr.

9 X. Miž Kambre i San — Kanten bitwa pačałasia iznoŭ. Z wialikimi artyleryjskimi masami u tawarystwie broniewych aŭtomobilaŭ i napawietranych eskadr anhlicy, francuzy i amerykancy atakawali miž Kambre i San Kanten. Na poŭnačnaj čaści frontu šturmy woraha złamalisia paśla zaŭziataje bitwy na zachod ad darohi z Kambre na Bojjen. Wiačornyja šturmy woraha tutaka taksama adkinuty. Abapał rymskaj darohi, što wiadzieć u Lo-Kato, worahu udaŭsia hłyboki ułom ŭ našyja linii. My zatrymali woraha na linii Waljenkur—Eljenkur. Na poŭdzień worah zdužaŭ tolki krychu pasunucca napierad.

Našyja wojski na poŭdzień ad Monbrehen adkinuli ŭsie šturmy woraha na swajej piarednia linii. Ale z pryčyny ułomu woraha na wyšej uspomnienym miejscy i he aje skryło pawinna było adyjści nazad na zachodni bierah ad Frenua—lo—Tran. U Šampani francuzy pačali z wialikaju siłaju ataki pamiž Świpp i Eń. Tolki z abodwuch bakoŭ Sant Etjen worah uwarwaŭsia ŭ našyja linii, ale paśla abieda my kontratakami wykinuli jaho. Na reščie frontu šturmy woraha zusim złamalisia. Wielmi silnyja šturmy amerykancaŭ na ŭschodniaj čaści Argonskaha lesu i ŭ dallnie Er adkinuty. Na ŭschodnim bierazie Maas worah atakawaŭ pamiž Braban i Orh. Jon uwarwaŭsia ŭ les Konsawua, dzie jaho zatrymali. Na reščie frontu jaho adkinuli.

Kala wajny.

WIENA 8.X. *Uradowa*· Bałkanski front. Naša wojska u pastajannych styčkach adyjšło nazad na pryhatawanyja miejscy, biez usielakaj pieraškody woraha.

BERLIN Ab wajennym pałažeńni na Bałkanach pawiedamlajecca, što niamieckija wojski ściahujucca na poŭdzień Niša a tak sama na ŭschodnim bierazie Marycy.

BERLIN. (W.B.T.) 7 10. Niamieckija i aŭstryjackija padwodnyja łodki zatapili uznoŭ 30.000 tonn. Adna niamieckaja padwodnaja łodka uwarwałasia u prystań Kała Forta (Sardynija) i uzarwała tarpedaj stajaŭšy tam parachod na 600 tonn.

Drukowana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej.